

PREDLOG

Na podlagi drugega odstavka 57. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 28/06), minister za obrambo izdaja

PRAVILNIK o normativih za zaklonišča za zaklanjanje prebivalstva do 24 ur

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (področje urejanja)

Ta pravilnik določa pogoje za zaklonišča in za vzdrževanje zaklonišč za zaklanjanje prebivalstva do 24 ur (v nadaljnjem besedilu: zaklonišče za 24 ur).

2. člen (pogoji za zaklonišče za 24 ur)

Zaklonišče za 24 ur mora imeti najmanj:

- zapiralna sredstva, filtroventilacijske naprave ter elektroinštalacije za njihov pogon in osvetljevanje prostorov,
- osnovno opremo za do 24 urno zaklanjanje ljudi,
- zagotovljen obseg zaščite najmanj 50 kPa nadtlaka,
- vhod in dva izhoda.

3. člen (funkcija zaklonišča do 24 ur)

Zaklonišče za 24 ur ščiti ljudi pred mehanskimi in toplotnimi vplivi.

II. ZAPIRALNA SREDSTVA

4. člen (zahteve za zapiralna sredstva)

(1) Zaščitne lastnosti zapiralne opreme za zaklonišča za 24 ur se zagotavlja z odpornostjo proti določenim vplivom brez poslabšanja zaščitne funkcije zaklonišča.

(2) Zapiralna oprema mora zagotavljati najmanj:

- mehansko zaščito pred ruševinami, preboji in podobno,
- tesnjenje (proti dimu, prahu ter deloma plinom in zunanjemu zraku),
- ognje-odpornost (najmanj EI 90),
- mehansko odpornost (kovinska ali posebna protivlomna vrata),
- varen vhod in dva izhoda.

(3) Mehanizem za zapiranje oziroma odpiranje vrat mora omogočati uporabo z zunanje in notranje strani. Na notranji strani mora biti izvedena zaščita pred nenadzorovanim odpiranjem z zunanje strani.

(4) Tesnila morajo biti:

- funkcionalna in izdelana iz enega kosa,
- nameščena na vratnem krilu tako, da niso neposredno izpostavljeno požarni ali toplotni obremenitvi,
- po potrebi dodatno zaščitena s sredstvi za toplotno izolacijo.

(5) Materiali in zaščitni sloji za izdelavo tesnil, zapiralne opreme in vrat morajo ustrezati najmanj zahtevam, ki so bile predpisane v času izgradnje zaklonišča.

III. FILTROVENTILACIJSKE NAPRAVE

5. člen (oprema za zračenje)

(1) Zaklonišče za 24 ur mora biti opremljeno z napeljavo za prisilno zračenje na električni in ročni pogon. Sistem zračenja mora omogočati neprekinjeno delovanje najmanj 24 ur.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, so izjemoma lahko zaklonišča za 24 ur za do 50 oseb tudi brez napeljave za prisilno zračenje, če imajo zadostno število in velikost odprtih za učinkovito naravno prezračevanje.

(3) Količina zraka, ki se dovaja v zaklonišče za 24 ur mora znašati najmanj 6 m³/h na osebo.

(4) Kot naprave za čiščenje zraka v zaklonišču za 24 ur se uporabljajo peščeni predfiltri ali drugi mehanski predfiltri za grobi prah.

(5) Če je v zaklonišču za 24 ur predviden kot dodatni vir napajanja agregat za elektriko, mora biti v zaklonišču za 24 ur nameščen detektor ogljikovega monoksida.

IV. ELEKTRIČNE NAPELJAVE IN NAPRAVE

6. člen (električna napeljava in razsvetljava)

- (1) Zaklonišče za 24 ur mora biti opremljeno z električno napeljavo, ki vključuje najmanj:
- osnovno razsvetljava;
 - nadomestno (zasilno) razsvetljava;
 - električne priključke.

(2) Električne naprave in napeljave morajo ustrezati zahtevam za vlažne prostore, z najmanj stopnjo zaščite IP44, in biti prilagojene za delovanje ob tresljajih ter impulzih, ki nastanejo ob eksplozijah. Naprave in napeljave morajo imeti ustrezno mehansko zaščito.

- (3) Povprečna osvetljenost z osnovno razsvetljava mora znašati:
- za bivalne prostore in prostore za tehnične naprave najmanj 80 lx,
 - za druge prostore najmanj 50 lx.

(4) Osnovna razsvetljava mora biti zagotovljena tudi v prostoru pred vhodom v zaklonišče za 24 ur ter pri zasilnem izhodu.

(5) Nadomestna razsvetljava mora zagotavljati minimalno raven osvetljenosti najmanj 50 lx.

V. OPREMA

7. člen (osnovna oprema)

- (1) V zaklonišču za 24 ur mora biti zagotovljena najmanj naslednja osnovna oprema:
1. sanitarna oprema: suha stranišča in pisoarji ali mobilna stranišča oziroma plastična vedra s pokrovom (en komplet na deset oseb),
 2. higienski material: plastične vrečke (ena na osebo), toaletni papir in razkužilo,
 3. zaloge pitne vode: rezervoarji ali ustekleničena voda (najmanj tri litre na osebo),
 4. oprema za sedenje: klopi, stoli ali podloge za sedenje, v številu, ki ustreza številu zakloniščnih mest določenih ob izgradnji zaklonišča,
 5. omarica za prvo pomoč s kompletom prve pomoči,
 6. en komplet zložljivih nosil,

7. kladivo (1 kos),
8. sekira (1 kos),
9. sekač za beton, koničasti (1 kos),
10. zložljiva lopata (1 kos),
11. kramp (1 kos),
12. gasilni aparat na vodno osnovo, kapacitete 9 litrov,
13. baterijska svetilka (tip EHI ali ekvivalenten tip, odporen na vlago in z ustrezno svetilnostjo,
14. radijska postaja ali telefon za komuniciranje z zunanjim okoljem.

(2) Osnovna oprema iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka mora biti zagotovljena za najmanj polovico določenih zakloniščnih mest določenih ob izgradnji zaklonišča. Oprema mora biti nameščena, shranjena in vzdrževana tako, da omogoča takojšnjo uporabo ob odločitvi o začetku uporabe zaklonišča.

VI. VZDRŽEVANJE IN TEHNIČNA KONTROLA OPREME, NAPELJAV IN NAPRAV

8. člen **(vzdrževanje zaklonišč)**

(1) Zaklonišče za 24 ur mora biti redno vzdrževano tako, da je ves čas zagotovljena njegova zaščitna funkcija v skladu s tem pravilnikom.

(2) Upravljavec oziroma lastnik zaklonišča mora voditi knjigo vzdrževanja, v katero se vpisujejo podatki o lastniku in upravljavcu zaklonišča, o vzdrževanju, o tehničnih kontrolah, o opravljenih inšpekcijskih pregledih in ukrepih ob ugotovljenih pomanjkljivostih.

9. člen **(tehnična kontrola zaklonišč)**

(1) V zaklonišču za 24 ur se tehnična kontrola opravi vsakih deset let.

(2) Na podlagi opravljene tehnične kontrole se za zaklonišče za 24 ur izda potrdilo o primernosti. Lastnik ali upravljavec zaklonišča za 24 ur mora potrdilo o primernosti zaklonišča za 24 ur pridobiti vsakih deset let od dneva izdaje zadnjega potrdila.

(3) Tehnična kontrola zajema naslednje preglede:

1. pregled konstrukcijskih elementov zaklonišča,
2. pregled zapiralne opreme in zapiralnih sistemov odprtih,
3. pregled opreme zaklonišča,
4. pregled sistema za zračenje (prisilno ali naravno),
5. pregled električne napeljave in razsvetljave.

(4) Tehnična kontrola se opravi v skladu z navodilom o ugotovitvah kontrolnega pregleda za zaklonišča za 24 ur, ki ga izda Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje in ga objavi na svoji spletni strani.

(5) Tehnično kontrolo opravljajo pregledniki, ki jih minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, imenuje za opravljanje tehničnih in kontrolnih preizkusov v skladu s predpisom, ki ureja kontrolne in tehnične preglede in za zaklonišča in zaklonilnike.

VII. PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

10. člen **(potrdila o primernosti zaklonišč)**

(1) Veljavna potrdila o primernosti zaklonišč po opravljenem kontrolnem preizkusu zaklonišč za osnovno in dopolnilno zaščito, ki so bila zgrajena do 31. marca 2006, ostanejo v veljavi do izteka

njihove veljavnosti kot potrdila o primernosti zaklonišča za 24 ur po opravljeni tehnični kontroli v skladu z 9. členom tega pravilnika.

(2) Lastniki zaklonišč, zgrajenih do 31. marca 2006, za katera potrdilo o primernosti iz prejšnjega odstavka ni bilo pridobljeno ali je že poteklo, morajo najpozneje v enem letu od uveljavitve tega pravilnika, po opravljeni tehnični kontroli v skladu z 9. členom tega pravilnika, pridobiti potrdilo o primernosti zaklonišča za 24 ur.

11. člen
(uskladitev evidenc)

Za zaklonišča, zgrajena do 31. 3. 2006, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje po uradni dolžnosti s sklepom obvesti občine, ki imajo v svojih evidencah vpisana ta zaklonišča, o spremembi vpisa iz zaklonišča osnovne oziroma dopolnilne zaščite v zaklonišče za 24 ur.

12. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-13/2025-
Ljubljana, dne _____
EVA 2025-1911-0020

Mag. Borut Sajovic
minister za obrambo

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravno podlaga

Pravno podlago za predlagan Pravilnik o normativih za zaklonišča za zaklanjanje prebivalstva do 24 ur določa drugi odstavek 57. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 28/06) ki ministra pooblašča, da določi potrebne tehnične pogoje za zapiralna sredstva, filtroventilacijske naprave ter elektroinstalacije ter vzdrževanje zaklonišč, ki so bila zgrajena pred uveljavitvijo zakona leta 2006.

2. Rok za izdajo pravilnika je bil določen v dveh letih po uveljavitvi zakona, to je do leta 2008.

3. Splošna obrazložitev predloga sprememb uredbe

Predlog Pravilnika o normativih za zaklonišča za zaklanjanje prebivalstva do 24 ur določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati zaklonišča, ki so bila zgrajena pred letom 2006 in način njihovega vzdrževanja.

S pravilnikom se želi zagotoviti, da zaklonišča, ki so bila namensko zgrajena kot dvonamenska zaklonišča osnovne in dopolnilne zaščite obdržijo funkcijo zaklonišč za zaklanjanje prebivalcev. Znižuje se standard zaklonišč, saj je čas zaklanjanja skrajšan na 24 ur neprekinjenega bivanja v zaklonišču, znižano je izpolnjevanje zahtev za radiološko, kemično in biološko zaščito in oprema zaklonišč. Še vedno pa ostaja obveznost lastnikov o skrbi za zaklonišče in obveznem pregledu vsakih deset let.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

K 1. členu

V 1. členu je določeno področje, ki se ureja s pravilnikom, in sicer tehnični in funkcionalni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati zaklonišča za zaščito prebivalstva do 24 ur (v nadaljnjem besedilu: zaklonišče za 24 ur).

K 2. členu

Ta člen določa minimalne pogoje, ki jih mora imeti zaklonišče za kratkotrajno zaklanjanje ljudi, torej zaklonišče za 24 ur. Namen teh pogojev je zagotoviti varnost, preživetje in osnovne pogoje za življenje v času neposredne nevarnosti, kot so vojaški napadi, eksplozije ali druge nesreče.

K 3. členu

Ta člen opredeljuje osnovno funkcijo zaklonišča – zagotavljanje mehanske in toplotne zaščite prebivalstva za obdobje do 24 ur. Poudarja, da se prvotna namembnost zaklonišč ne sme spreminjati ter da mora biti konstrukcija ohranjena v skladu z namenom ob izgradnji.

K 4. členu

V 4. členu so določeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati zapiralna oprema zaklonišč (vrata, tesnila, mehanizmi). Natančno so navedene zahteve glede mehanske in požarne odpornosti, tesnjenja ter možnosti odpiranja/zapiranja z obeh strani. Poudarek je na zagotavljanju varnosti in zrakotesnosti ob izrednih dogodkih in vojni.

K 5. členu

Ta člen opredeljuje pogoje glede prezračevanja zaklonišč. Določena je obvezna napeljava za prisilno zračenje (električno in ročno gnano), minimalna količina zraka na osebo ter oprema za filtracijo zraka. Izjemoma omogoča naravno prezračevanje za manjša zaklonišča do 50 oseb, določena je minimalna količina zraka na osebo in obveznost namestitve detektorja za ogljikov monoksid, če je kot vir napajanja predviden električni agregat.

K 6. členu

V 6. členu so določene zahteve za električno napeljavo in razsvetljavo v zakloniščih. Opredeljena je obveznost osnovne in nadomestne razsvetljave, zahtevana stopnja osvetljenosti, ter odpornost naprav na vlago in mehanske vplive.

K 7. členu

7. člen določa minimalno obvezno opremo v zakloniščih (sanitarije, voda, prva pomoč, svetilke, orodje, komunikacijska sredstva). Oprema mora omogočati osnovno bivanje in preživetje do 24 ur v zaprtih pogojih ter zagotavljati možnosti za evakuacijo ali komunikacijo z zunanjim svetom

K 8- členu

Ta člen določa, da so lastniki oziroma upravljavci zaklonišč le-te dolžni vzdrževati in o tem voditi knjigo s podatki o lastnikih, vzdrževanju, tehničnih kontrolah in inšpekcijskih pregledih.

K 9. členu

Ta člen določa obveznost tehnične kontrole zaklonišč vsakih deset let ter postopek izdaje potrdila o primernosti. Natančno so navedeni elementi, ki jih kontrola obsega (konstrukcija, oprema, zračenje, elektrika). Določena je tudi pravna podlaga za izvajalce kontrolnih pregledov.

K 10. členu

10. člen vključuje prehodne določbe za zaklonišča zgrajena do leta 2006. Določeno je, da obstoječa veljavna potrdila o kontrolnem preizkusu zaklonišč (osnovne in dopolnilne zaščite v skladu s Pravilnikom o tehničnih normativih za zaklonišča in zaklonilnike (Uradni list RS, št. 17/98, 26/98 – popr., 25/00, 38/01 in 66/06)) ostanejo v veljavi do izteka, ostali lastniki pa morajo potrdilo pridobiti v roku enega leta.

K 11. členu

11. člen določa da Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje po uradni dolžnosti s sklepom obvesti občine, da za zaklonišča, zgrajena do 31. 3. 2006, spremenijo vpis v svojih evidencah vpisana iz zaklonišča osnovne oziroma dopolnilne zaščite v zaklonišče za 24 ur.

K 12. členu

Določen je splošni petnajstdnevni rok za uveljavitev uredbe.

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO